

XII. Teurastamo

Teurastamon toimintakertomus ¹⁾ v:lta 1939 oli seuraavan sisältöinen:

Teurastamolautakunta. *Kokoonpano ja kokoukset.* Kokouksessaan joulukuun 21 p:nä 1938 kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi varatuomari E. Tulenheimon sekä lautakunnan muiksi jäseniksi kaupungineläinlääkäri eläinlääketieteentohtori W. Ehrströmin, toimittaja A. E. Leinon, osastopäällikkö prokuristi F. Moisan ja pankintaloudenhoitaja A. E. Monnbergin. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli sosiaalihoitaja J. W. Keto. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi eläinlääketieteentohtori Ehrström ja sihteerinä kaupunginhallituksen kanslias sihteeri A. Blomberg.

Teurastamolautakunta kokoontui v. 1939 19 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 128 ja sen lähettämien kirjeiden luku 79.

Lausunnot y.m. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat: esitys n. s. kalanjäädyyttämön perustamisesta teurastamon yhteyteen; esitys siipikarjan myyntimaksuiksi ja sen myynnin keskittämisestä tukkumyyntihalliin; esitys teurastamon lisärakennuksia varten varattavasta lisätonnista; lausunto valtion lihantarkastamon ulkomailta tuodun lihan tarkastamispaikasta; esitys ulkomaille postipaketteina lähetettävien suolinäytteiden tarkastusmaksuista; ja esitys elävän karjan purkauslaiturin rakentamisesta teurastamon alueelle.

Teurastamon toiminta

Teurastusosastot. *Teurastusosastoilla* teurastettiin ja tarkastettiin v. 1935—39 seuraava määrä eläimiä:

	1935	1936	1937	1938	1939
Sonneja	1,985	3,101	3,469	4,439	5,007
Lehmiä	7,442	10,573	16,361	20,015	22,571
Hiehoja ja isoja vasikoita	6,905	9,219	10,998	17,294	18,946
Pikkuvasikoita	800	1,158	2,945	4,271	5,549
Lampaita ja vuohia	4,585	5,475	8,657	14,039	15,643
Sikoja	11,843	16,313	19,340	24,901	30,210
Porsaita	65	59	105	200	259
Hevosia	63	83	158	207	154
Poroja	—	15	—	1	—
Yhteensä	33,688	45,996	62,033	85,367	98,339

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1941.

Yllä luetellut v:n 1939 ruhot vastasivat 7,307,852 kg lihaa, josta 62.7 % oli nautakarjan, 2.7 % lampaan, 34.1 % sian ja porsaan sekä 0.5 % hevosen lihaa.

Tarkastuksessa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi 116 raavasta ja 131 vasikkaa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan, kg
	kpl	kg	kpl	kg	
Sonneja	—	—	7	90	90
Lehmiä	37	4,785	112	973	5,758
Hiehoja ja isoja vasikoita	5	252	12	77	329
Pikkuvasikoita	23	310.5	2	4	314.5
Lampaita ja vuohia	5	40.5	19	43	83.5
Sikoja	45	3,180	387	2,100.5	5,280.5
Porsaita	1	14	1	3	17
Hevosia	1	221	4	14.5	235.5
Yhteensä	117	8,803	544	3,305	12,108

Sitä paitsi hylättiin kaikkiaan 71,566 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 83,674 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet olivat saapuneet kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten alla olevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse saapuneita	Rautateitse saapuneita	Kaikkiaan
Raavaita	16,648	35,425	52,073
Lampaita ja vuohia	3,492	12,151	15,643
Sikoja ja porsaita	19,546	10,923	30,469
Hevosia	108	46	154
Yhteensä	39,794	58,545	98,339

Karjatallien käyttö. Talleissa yötä olleiden eläinten määrä ilmenee seuraavista numeroista:

	Tammik.	Helmiik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Eloik.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluik.	Koko vuosi
Raavaita ...	396	256	268	270	395	285	453	431	1,018	860	564	1,479	6,675
Vasikoita ...	4	5	—	—	3	5	53	—	5	41	39	30	185
Lampaita ...	55	30	48	73	118	72	75	279	476	359	85	47	1,717
Sikoja	313	146	143	227	378	389	132	222	358	597	307	420	3,632
Porsaita	2	—	2	—	—	1	12	1	5	5	4	11	43
Hevosia	2	—	1	2	—	1	—	—	2	5	7	7	27

Kaikista teuraseläimistä oli talleissa yli yön keskimäärin 12.5 %. Raavaista oli yli yön 13.2 %, lampaista 11.0 %, hevosista 17.5 % sekä sioista ja porsaista 12.1 %.

Rehuja myytiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Eloik.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Heiniä, kg. ...	1,875	1,770	1,464	1,470	2,015	3,895	2,625	2,106	4,174	2,967	2,295	9,580	36,236
Kauroja * ..	—	—	35	121	—	—	—	—	124	—	—	—	280
Kauranrouheita * ..	176	96	114	228	93	167	102	206	369	423	393	255	2,622

Suolipesimössä puhdistettiin eri kuukausina seuraavat määrät eri eläinten suolia ja mahoja:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Eloik.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavasten, kpl ...	3,481	2,389	3,094	2,590	3,806	3,556	4,322	6,329	7,049	3,897	3,338	2,653	46,504
Sikojen ja hevosten, kpl	2,239	2,194	2,305	2,297	2,604	2,864	2,840	3,526	3,565	2,458	2,435	1,273	30,600
Pikkuvasikoiden, lampaiden ja porsaiden, kpl ...	841	594	823	885	1,087	1,204	2,016	4,042	5,099	2,579	1,736	305	21,211

Vuotien tarkastus. Vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

Kuukausi	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl	Nylkyvikoja, kpl	%	Luonnonvikoja, kpl	%
Tammikuu	3,551	2,870	171	4.8	510	14.4
Helmikuu	2,440	1,973	148	6.1	319	13.1
Maaliskuu	3,146	2,272	412	13.1	462	14.7
Huhtikuu	2,689	1,997	165	6.1	527	19.6
Toukokuu	3,939	3,150	175	4.4	614	15.6
Kesäkuu	3,639	2,899	152	4.2	588	16.2
Heinäkuu	4,327	3,007	303	7.0	1,017	23.5
Elokuu	6,397	5,609	169	2.6	619	9.7
Syyskuu	7,181	6,109	464	6.5	608	8.5
Lokakuu	4,006	2,904	411	10.3	691	17.2
Marraskuu	3,106	2,299	257	8.3	550	17.7
Joulukuu ¹⁾	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	44,421	35,089	2,827	6.4	6,505	14.6

Lihantarkastamossa tarkastettiin v:n 1939 kuluessa kaikkiaan 2,709,180 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 93,660 kg:aan paloiteltua lihaa sekä alla mainittuihin ruholajeihin; vertausten vuoksi julkaistaan v:n 1938 vastaavat luvut:

¹⁾ Puhjenneen sodan takia vuotia ei tarkastettu joulukuussa.

	1938		1939	
	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl
Sonneja	153	—	174	—
Lehmiä	4,973	37	5,485	27
Hiehoja ja isoja vasikoita	13,059	7	14,027	5
Pikkuvasioita	26,861	30	30,524	37
Lampaia ja vuohia	15,788	15	14,424	3
Sikoja	6,367	246	7,374	192
Porsaita	351	—	281	—
Hevosia	186	—	285	—
Yhteensä	67,738	335	72,574	264

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin 8 raavasta ja 18 isoa vasikkaa sekä hylättiin seuraava määrä koko ruhoja ja ruhojen osia:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kalkklaan, kg
	kpl	kg	kpl	kg	
Sonneja	1	123	2	20	143
Lehmiä	98	13,632	52	1,178	14,810
Hiehoja ja isoja vasikoita ..	44	1,741	22	200	1,941
Pikkuvasioita	419	5,550.5	107	449	5,999.5
Lampaia ja vuohia	16	112	5	19	131
Sikoja	21	1,760	205	1,123.5	2,883.5
Porsaita	5	61	—	—	61
Hevosia	27	5,544	3	71	5,615
Paloiteltua lihaa	—	—	—	389	389
Yhteensä	631	28,523.5	396	3,449.5	31,973

Sitä paitsi hylättiin kaikkiaan 21,373 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 53,346 kg.

Siipikarjateurastamo. Kertomusvuoden siipikarjateurastus ja vienti ulkomaille ilmenee alla olevasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Teurastettua siipikarjaa, kpl	Vienti ulkomaille	
		Kpl	Netto, kg
Tammikuu	1,042	790	1,165.5
Helmiakuu	592	209	279.5
Maaliskuu	2,699	1,634	2,625.0
Huhtikuu	3,402	3,271	4,995.0
Toukokuu	418	650	785.0
Kesäkuu	672	—	—
Heinäkuu	718	—	—
Elokuu	4,000	1,147	876.0
Syyskuu	7,916	3,715	3,881.5
Lokakuu	2,139	5,336	6,408.5
Marraskuu	585	349	444.0
Joulukuu	187	200	250.0
Koko vuosi	24,370	17,301	21,710

Siipikarjasta oli rautateitse tuotu 10,185 kpl ja maanteitse 14,185 kpl.

Tukkumyynthallia, jäädyttämöä ja syväjäädäyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Tukkumyynthallissa myytiin:													
Raavaita ..... kpl	4,430	3,595	4,722	3,725	4,140	3,900	3,669	4,654	4,998	4,976	4,524	3,089	50,422
Isoja vasikoita »	5,314	4,783	6,430	5,461	6,081	5,288	5,353	6,384	8,101	4,840	4,920	2,168	65,123
Pikkuvasikoita »	3,129	2,643	3,945	4,660	2,655	1,699	1,380	1,859	2,120	2,497	3,815	1,198	31,600
Lampaita ..... »	3,465	2,901	3,237	2,802	2,383	1,980	3,129	6,283	9,444	8,121	6,434	1,109	51,288
Sikoja ..... »	4,466	4,803	4,918	4,710	3,919	4,015	3,519	4,330	5,271	4,869	5,270	2,970	53,060
Porsaita ..... »	37	31	42	6	13	26	15	12	8	9	12	50	261
Hevosia ..... »	37	33	28	30	37	30	12	10	24	59	86	35	421
Yhteensä, kpl	20,878	18,789	23,322	21,394	19,228	16,938	17,077	23,532	29,966	25,371	25,061	10,619	252,175
Muuta tavaraa, kg	9,235	8,405	5,037	7,441	9,029	10,872	4,915	1,566	4,588	6,734	4,409	2,786	75,017

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edellä esitetyt numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	1,305,666.5	Toukokuu	1,268,486.0	Syyskuu ...	1,579,692.5
Helmikuu ..	1,172,544.5	Kesäkuu ..	1,200,078.0	Lokakuu ...	1,388,809.0
Maaliskuu ..	1,418,124.0	Heinäkuu	1,080,457.0	Marraskuu	1,338,194.0
Huhtikuu ..	1,258,951.0	Elokuu ...	1,303,085.0	Joulukuu...	739,713.5
				Koko vuosi	15,053,801.0

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Jäädyttämön riippuvien ruhojen osastoissa säilytettiin:													
Raavaita ja isoja vasikoita .... kpl	9,806	6,042	8,195	8,283	8,998	10,658	10,027	12,752	21,141	14,731	10,850	16,623	138,106
Pikkuvasikoita »	1,931	620	1,351	1,566	1,288	1,097	1,207	1,475	1,727	1,209	1,096	972	15,539
Lampaita ..... »	1,724	770	1,092	1,335	1,259	1,435	2,625	4,803	7,656	6,345	4,185	1,192	34,421
Sikoja ..... »	5,744	4,431	4,383	4,419	3,955	4,567	4,455	6,578	5,829	7,790	5,043	5,130	62,324
Porsaita..... »	157	141	130	59	21	68	56	40	18	140	37	208	1,075
Hevosia ..... »	94	52	52	46	62	98	36	45	71	170	206	132	1,064
Yhteensä, kpl	19,456	12,056	15,203	15,708	15,583	17,923	18,406	25,693	36,442	30,385	21,417	24,257	252,529
Muuta tavaraa, kg	8,350	7,742	7,702	31,501	13,533	13,287	14,213	15,302	8,000	8,718	4,232	6,709	142,289
Syväjäädäyttämössä säilytettiin:													
Metsänriistaa . kg	195	3,679	1,461	210	90	—	10	31	220	679	929	1,064	8,568
Kanoja y.m. siipikarjaa ..... »	—	8	—	915	380	1,032	302	2,072	9,002	4,364	3,945	2,500	24,520
Lihaa ..... »	10	16	54	460	350	1,249	1,375	1,893	11,933	15,734	9,645	1,911	44,630
Muuta tavaraa »	—	—	50	5	—	—	—	—	—	—	—	—	55
Yhteensä, kg	205	3,703	1,565	1,590	820	2,281	1,687	3,996	21,155	20,777	14,519	5,475	77,773

Seuraavat määrät vietiin suoraan teurastamosta:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Joulu.	Koko vuosi
Teurastusosastoista suoraan vietiin:													
Raavaita ..... kpl	71	56	80	45	75	82	127	153	94	59	36	42	920
Isoja vasikoita »	11	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	19
Lampaita ..... »	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	6
Sikoja ..... »	10	2	14	18	23	88	35	23	9	6	38	1	267
Hevosia ..... »	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä, kpl	93	58	94	63	98	170	162	182	103	73	74	43	1,213
Lihantarkastamosta suoraan vietiin:													
Raavaita ..... kpl	11	10	8	7	1	4	—	12	2	—	8	9	72
Isoja vasikoita »	32	40	56	50	40	45	17	18	28	25	14	30	395
Pikkuvasikoita »	153	633	978	967.5	559.5	389	436	520.5	603.5	615	466	241	6,562
Lampaita ..... »	16	90	20	28	26	28	15	21	30	72	18	16	380
Sikoja ..... »	40.5	38.5	29.5	28.5	24	14	6	5	28.5	50.5	59	58	382
Porsaita ..... »	5	8	1	3	—	—	—	3	1	11	4	1	37
Hevosia ..... »	3	—	4	—	2	—	—	1	—	3	4	11	28
Yhteensä, kpl	260.5	819.5	1,096.5	1,084	652.5	480	474	580.5	693	776.5	573	366	7,856
Paloitelt. lihaa, kg	2,720	1,320	3,965	1,675	5,197	4,119	3,440	2,245	1,940	10,456	9,223	750	47,050
Jäähdyttämöstä suoraan vietiin:													
Raavaita ..... kpl	—	—	—	—	3	—	1	—	1	—	—	—	5
Pikkuvasikoita »	—	—	—	—	2	1	3	—	—	—	—	—	6
Sikoja ..... »	71	135	183	190	144	137	127	101	160	60	16	10	1,334
Yhteensä, kpl	71	135	183	190	149	138	131	101	161	60	16	10	1,345

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja y. m. laitteita käytettiin seuraavaa muualta tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Joulu.	Koko vuosi
Raavaita ..... kpl	1,352	1,187	1,729	1,275	1,216	1,143	840	837	1,038	1,116	1,008	514	13,255
Isoja vasikoita »	3,073	3,018	4,185	3,470	3,721	3,177	2,762	2,710	3,652	2,386	2,715	1,132	36,001
Pikkuvasikoita »	1,285	964	1,613	2,295	1,036	432	331	539	558	446	1,057	347	10,903
Lampaita ..... »	1,969	1,495	1,605	1,491	1,201	992	1,403	2,062	3,254	3,603	2,832	702	22,609
Sikoja ..... »	1,988	2,324	2,413	2,033	1,320	1,027	687	838	1,493	1,953	2,071	1,175	19,322
Porsaita ..... »	34	17	26	5	7	11	4	7	6	4	11	22	154
Hevosia ..... »	8	5	4	4	17	11	3	2	1	7	3	2	67
Yhteensä, kpl	9,709	9,010	11,575	10,573	8,518	6,793	6,030	6,995	10,002	9,515	9,697	3,894	102,311
Muuta tavaraa, kg	24,586	19,209	22,185	14,138	17,303	30,866	9,642	13,159	18,351	7,197	36,770	7,872	221,278

Näiden ruhojen lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg		Kg
Tammikuu	555,616.0	Maaliskuu	668,991.0
Helmikuu	529,877.0	Huhtikuu	565,105.5

	Kg				Kg			
Toukokuu	499,474.0	Syyskuu.....	476,637.5					
Kesäkuu.....	433,401.0	Lokakuu	453,420.5					
Heinäkuu	309,333.5	Marraskuu	493,469.0					
Elokuu	324,895.5	Joulukuu	224,753.0					
		Koko vuosi	5,534,973.5					

Punnitseminen. Seuraavat numerot valaisevat laitoksessa suoritettua muuta punnitsemista:

	Tammik.	Heinäk.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Joulu.
Vuotia ..... kpl	4,036	2,915	3,712	3,449	4,600	4,287	4,963	6,633	7,839	4,488	3,582	1,479
Elävää karjaa »	—	—	—	—	137	180	105	—	—	—	—	—
Lihaa:												
Hevosia, raavaita, sikoja, kpl	291	351	390	160	169	264.5	274	359	243	168	221.5	239
Vasikoita, lampaita, porsaita, kpl	18	5	20	14	17	67	68	121	137	27	16	11
Yhteensä, kpl	4,345	3,271	4,122	3,623	4,923	4,798.5	5,410	7,113	8,219	4,683	3,819.5	1,729
Muuta tavaraa, kg	5,250	3,617	7,274	5,109	5,966	4,077	5,293	7,712	11,248	6,517	5,477	1,556

Helsingissä myydyin **lihan hintojen** vaihtelu näkyy taulukosta n:o III. **Lihantuonti** Helsinkiin rautateitse muille asemille kuin teurastamon raitteeseen sekä meritse Virosta v. 1935—39 ilmenee taulukosta n:o IV.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 484 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen, 319 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 232 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta sekä 38,321 sian ruhoa ja 74,928 kg paloiteltua sianlihaa koskevat trikiinikokeet.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityistiedot:

Ruhot olivat saapuneet		Ruholajit							Tutkimukset osoittivat ruhojen olevan				Tutkittuja koko ruhoja heikkään	
Teurastusosastoilla	Lihan tarkastamosta	Muualla	Raavaita	Hiehoja ja isoja vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Septikemisiä	Vahvasti bakteeripitoisia	Heikosti bakteeripitoisia		Bakteerivapaita
155	328	1	183	112	114	3	65	2	5	72	60	238	114	484

Septikemisistä ruhoista mainittakoon vielä seuraavaa:

Ruhot olivat saapuneet		Ruholajit							Septikemian olivat aiheuttaneet							Septikemisistä ruhoja kaikkiaan
Teurastus-osastoilla	Lihantarkastamosta	Munailta	Raavailta	Hiehoja ja isoja vasikoita	Pikkuvasikoita	Silkoja	Porsaita	Hevosia	Kolhakteerit	Streptokokit	Diplokokit	Diplostreptokokit	Internedius	Eipolartit		
															Absoluuttiset luvut	
6	65	1	10	4	53	3	1	1	52	2	12	4	1	1	72	
% tutkituista ruhoista									% septikemisistä ruhoista							
3.9	19.8	100.0	5.5	3.6	46.5	4.6	50.0	20.0	72.2	2.8	16.7	5.5	1.4	1.4	—	

Täydellisen bakteriologisen tutkimuksen yhteydessä tehtiin ruhoista keittokokeita ja todettiin 142 ruhoissa vierasta hajua, tehden tämä 29.3 %. Haju oli 73 tapauksessa vahva ja 69 tapauksessa heikko.

Tutkimusten perusteella hylättiin ruhoista kokonaan 175 eli 36.2 %. Ainoastaan keittokokeen perusteella hylättiin ruhoista 18 eli 3.7 %.

Taulukko I valaisee näitä tutkimuksia yksityiskohtaisemmin.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset jakautuivat seuraavasti: 35 pernaruttokoetta, 234 tuberkuloosikoetta, 12 muuta bakteriologista ja bakterioskopista koetta ja 38 histologista koetta.

Kaikki pernaruttokokeet olivat kielteisiä.

Tuberkuloositutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Ruhot olivat saapuneet		Ruholajit		Diagnoosi					Tutkittuja ruhoja kaikkiaan
Teurastus-osastoilla	Lihantarkastamosta	Raavailta	Silkoja	Myönteinen				Kielteinen	
				Raavailta	Silkoja	Mikroskoopin avulla	Marsun avulla		
232	2	1	233	1	153	150	4	80	234

Myönteisiä tuloksia tutkimuksista saatiin 65.8 %. Pelkästään mikroskoopilla suoritetuista tutkimuksista oli myönteisiä 64.1 %. Niistä 84 tapauksesta, jotka mikroskooppisessa tutkimuksessa antoivat kielteisen tuloksen, tutkittiin ainoastaan 24 edelleen marsuistutuksella. Muita 60 tapausta ei aineiston vähyys, muiden muutoksiin vaikuttaneiden bakteerien toteamisen tai muiden syiden takia tutkittu marsuistutuksella. Näitten syiden joukosta mainittakoon *Corynebacterium equi*, joka todettiin siassa 38 kertaa. Edellisenä vuonna todettiin sama bakteeri 55 kertaa, joka bakteeri todettiin ensimmäisen kerran v. 1936. Bakteriaa on todettu ainoastaan sian nielurauhasissa. Joskus on samalla kertaa todettu myöskin tuberkuloosibasilleja. Istutus marsuihin on tuberkuloosiin nähden aina antanut kielteisen tuloksen, mutta joskus on mainittu bakteeri kaikesta päättäen tappanut marsun ja on bakteeri melkein varmuudella voitu todeta marsussa.

Histologisissa tutkimuksissa todettiin m. m. carcinomaa 7, sarcomaa 1, lymphadenomaa 1 ja lipomaa 1 tapauksessa.

Keittokokeita ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Ruhot olivat saapuneet		Ruholajit										Tutkittuja ruhoja kaikkiaan
		Sikoja		Muuta	Sonnaa	Lehmiä	Elohoja ja Iso- ja vasikoita	Pikku-vasikoita	Lampaita	Vasoja	Hevosia	
Teurastus-osastoita	Lihantarkastamosta	Sela-karjua	Karjua tai muuhun salvettuja									
Tutkittuja ruhoja kaikkiaan												
163	69	63	71	29	2	29	16	10	10	1	1	232
Kokeessa myönteisen tuloksen antaneita ruhoja												
62	45	29	29	11	—	17	9	7	4	1	—	107
Kokeen perusteella hylättyjä ruhoja												
9	29	—	5	7	—	9	9	5	2	1	—	38
Hylättyjen prosenttiluvut												
5.6	42.0	—	7.0	24.1	—	31.0	56.3	50.0	20.0	100.0	—	16.4

Trikiinien varalta otettiin näytteet teurastushalleista yhteensä 30,469 siasta ja porsaasta ja lihantarkastamosta yhteensä 7,852 siasta ja porsaasta sekä 74,928 kg:sta paloiteltua sianlihaa. Trikiinejä ei todettu.

Sairasosasto. Sairasosastossa teurastettiin tai obdusoitiin vuoden kuluessa 43 eläintä, nimittäin 5 lehmää, 4 isoa vasikkaa, 14 pikkuvasikkaa, 5 lammasta, 14 sikaa ja 1 hevonen.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä johtuvat toimenpiteet käyvät selville taulukosta n:o II.

Matorakkulataudin (*Cysticercus inermis*) ja nystyrätaudin (*Tuberculosis*) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Matorakkula (Cysticercus inermis):

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhuja kaikkiaan
Teurastus-osasto	Lihantarkastamo	Yhksi	Useampia	Eliivä	Kuolleita	Ainoastaan pössiä	Ainoastaan sydäimestä	Useammista paikoista	
Absoluuttiset luvut									
247	26	200	73	97	176	159	84	30	273
Prosenttiluvut									
0.53	0.13	73.3	26.7	35.5	64.5	58.2	30.8	11.0	—

Tuberkuloosia todettiin vuoden aikana ainoastaan yhdessä nautaeläimessä ja olivat muutokset havaittavissa keuhkoissa ja sen rauhasissa. Sioissa olivat muutokset 58 tapauksessa huomattavissa ainoastaan nielu- rauhasissa, 93 tapauksessa ainoastaan suolirauhasissa ja 2 tapauksessa sekä nielu- että suolirauhasissa.

Matorakkula (*Cysticercus inermis*) ja nystyrätaudin (*Tuberculosis*) esiintymiset v. 1934—39 ilmenevät alla olevasta yhdistelmästä:

Vuosi	<i>Cysticercus inermis</i>		<i>Tuberculosis</i>			
	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1934	158	0.38	3	0.007	8	0.05
1935	140	0.36	12	0.03	30	0.15
1936	163	0.36	4	0.009	84	0.35
1937	165	0.32	1	0.002	119	0.45
1938	264	0.41	—	—	227	0.73
1939	273	0.41	1	0.0015	153	0.41

Kokoelmat. Säilömisnesteeseen asetetut näytteet (preparaatit) lisääntyivät vuoden aikana ja on kokoelmassa nyt 154 näytettä.

Julkaisu- y.m. toiminta. Suomen eläinlääkärilehdessä on tänä vuonna niinkuin muinakin vuosina julkaistu eläinlääkärien suorittamien tarkastuksien ja tutkimuksien tulokset. Pohjoismaiden eläinlääkärikokouksessa Kööpenhaminassa heinäkuussa piti teurastamon apulaisjohtaja esitelmän seuraavasta aiheesta: Lihantarkastamolihan ja teurastamolihan terveydellisen laadun tilastollinen vertailu eläinlääkinnällisen tarkastuksen kannalta katsotuna. (Statistisk jämförelse mellan köttkontrollstationsköttets och slakthusköttets hygieniska beskaffenhet, sedd ur den veterinära besiktningens synvinkel.) Esitelmä käsitteli viiden viime vuoden tarkastustuloksia Helsingin kaupungin yleisessä teurastamossa.

Käyttöosasto. *Konekeskuksessa* sijaitsee laitoksen pääjako sähköä, höyryä, lämmintä ja kylmää vettä varten, sekä jäähdityshuoneiden jäähdittämistä varten kolme metyleenikloriidi turbokompressoria, joista kaksi à 240,000 ja yksi à 100,000 kaloria tunnissa eli yhteensä 580,000 kaloria tunnissa, tarpeellisine apukoneineen. Siihen kuuluvat lisäksi kaukomittaus jäähdityshuoneiden lämmön ja kosteuden mittaamista varten, jäätehdas, jonka valmistuskyky on 10,000 kg kirkasta jäätä vuorokaudessa, varasto jään säilytystä varten ja korjauspaja metallitöitä varten. Eri koneiden käyttö selviää seuraavasta taulukosta:

	Tammik.	Heinäk.	Maalisk.	Euhäk.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Käyttöaika, tuntia ja minuuttia kaikkiaan												
Jäähdytyskoneet													
I	4.40	62.05	39.30	45.35	288.10	158.45	—	111.55	40.30	31.55	151.40	107.50	1,042.35
II	130.25	79.35	142.25	179.40	—	231.25	442.15	344.55	329.15	148.05	—	—	2,028.00
IV	10.55	62.50	63.45	53.10	129.50	101.30	50.40	312.10	221.30	113.35	123.45	88.00	1,331.40
Tyhjöpumput													
I	—	1.30	2.45	9.45	11.45	4.00	10.30	3.30	—	—	3.30	4.45	52.00
II	7.30	6.15	8.20	20.15	—	9.30	1.30	3.00	1.30	—	2.00	—	59.50
IV	—	1.30	—	7.00	1.30	5.00	4.30	3.30	2.00	—	2.00	4.30	31.30
Suolaliuospumput													
jäähdyttämön													
1	—	3.00	161.10	—	284.50	390.10	442.15	457.20	370.05	76.35	—	—	2,185.25
2	130.25	138.50	20.45	227.20	3.20	—	—	—	—	103.25	151.40	107.50	883.35
Syvjäjädyttämön													
3	—	2.10	160.15	62.10	134.05	304.50	444.15	429.15	351.35	78.25	—	—	1,967.00
4	130.25	121.45	—	141.25	—	—	—	3.00	—	102.10	123.50	88.00	710.35
Jäähdytysveden													
kiertopumput													
5	9.00	74.35	81.10	60.10	144.40	112.55	439.00	417.25	—	12.50	1.50	—	1,353.35
6	149.50	159.50	196.05	243.15	303.00	410.45	23.25	62.35	99.05	—	—	—	1,647.50
7	—	—	—	—	—	—	—	—	290.15	194.40	188.40	151.40	825.15
Pohjavesipumput													
8	—	—	—	—	—	—	158.00	451.00	40.30	—	—	—	649.30
9	—	—	—	—	—	—	—	—	329.00	149.00	—	—	478.00
Ilmapumppu	—	18.50	13.10	14.45	40.05	84.00	107.05	127.35	112.40	—	—	8.10	526.20
Tuulettajat													
I	138.05	134.20	178.35	213.15	255.40	345.45	384.35	442.20	372.30	189.30	153.45	102.25	2,910.45
II	140.05	128.50	175.40	220.50	268.50	384.00	413.30	447.20	373.30	188.50	153.45	102.25	2,997.35
III	124.35	116.10	156.00	190.40	127.45	302.05	426.50	425.50	346.45	178.20	122.50	92.00	2,609.50
Kloorikalsiumia													
käytetty													
S I	300	300	300	300	600	960	1,260	1,560	720	335	225	115	6,975
S II	1,200	1,200	1,500	2,100	2,400	4,080	5,280	5,580	5,880	680	1,630	680	32,210
Jäätä valmistettu	—	20.0	10.0	10.0	38.8	49.6	60.0	70.0	70.0	—	—	10.0	338.4

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä ja tarvittavan lämpimän veden valmistamista varten on kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna. 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttö-laitteella (ketjuarinalla). Höyrykattilat on mitoitettu niin suuriksi, että käytännössä on yksi kattila kerrallaan, toisen toimiessa varalla. Lämpökeskuksen käyttö kuukausittain selviää seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Höyrykattilat							Arinnoottori käynyt, t. ja min.	Eihinosturi käynyt, kertaa	Veitii kulutettu, m ³	Keskimääräinen käyttö vuorokaudessa					
	N:o I		Kivinihiä kulu- tettu, tonnia	Tun- taa nos- tettu, kertaa	N:o II		Tun- taa nos- tettu, kertaa				Läm- mitet- ty	An- nettu höyryä	Veitii ku- lutettu, tonnia	Kivinihiä pollettu, tonnia		
	Lämmi- tetty	An- nettu höyryä			Lämmi- tetty	An- nettu höyryä										
	Tuntia ja min.		Tuntia ja min.		Tuntia ja min.		Tunt. ja m.									
Tammikuu..	—	—	—	—	526.45	510.45	138.350	51	517.55	728	157	17.00	16.29	5.065	4.463	
Helmikuu...	—	—	—	—	444.00	426.00	106.600	39	434.40	553	110	15.51	15.13	3.929	3.807	
Maaliskuu...	—	—	—	—	499.00	480.20	120.250	41	489.00	608	116	16.06	15.30	3.742	3.879	
Huhtikuu...	—	—	—	—	383.15	360.15	89.850	35	373.20	454	71	12.47	12.01	2.367	2.995	
Toukokuu...	3.00	—	0.250	—	291.00	265.25	70.350	26	279.35	331	54	9.29	8.34	1.742	2.277	
Kesäkuu....	6.15	—	0.750	—	256.30	242.25	52.100	29	248.45	261	27	8.46	8.05	0.900	1.762	
Heinäkuu....	—	—	—	—	266.15	247.30	46.850	20	260.30	232	33	8.35	7.59	1.065	1.511	
Elokuu.....	251.55	230.35	45.950	20	32.30	30.30	5.350	3	273.15	247	53	9.10	8.25	1.710	1.655	
Syyskuu.....	285.25	263.50	62.050	31	—	—	—	—	277.20	389	53	9.31	8.48	1.767	2.088	
Lokakuu....	331.50	297.55	89.250	48	—	—	—	—	321.20	445	77	10.42	9.37	2.484	2.879	
Marraskuu..	332.20	308.05	95.500	43	—	—	—	—	326.40	511	97	11.05	10.16	3.233	3.173	
Joulukuu...	592.35	563.55	119.450	49	—	—	—	—	581.10	652	134	19.07	18.11	4.323	3.853	
Koko vuosi	1,803.20	1,664.20	413.200	191	2,699.15	2,563.10	629.700	244	4,383.30	5,411	982	12.20	11.35	2.690	2.857	
Kattilat I ja II yhteensä					4,502.35	4,227.30	1,042.900	435								

Vedenkulutus. Helsingin kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille kuukausittain seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Lämpökeskus	157	110	116	71	54	27	33	53	53	77	97	134	982
Jäähdytyskoneet	78	100	182	392	1,936	1,942	2,439	231	932	160	150	60	8,602
Lämmivesisäiliö	1,652	1,251	1,651	1,619	1,868	1,850	1,480	1,577	2,006	1,895	2,218	1,483	20,550
Hallintorakennus.....	156	148	173	156	170	238	189	168	160	118	138	114	1,928
Jäänvalmistus	1	32	21	20	70	95	133	144	143	1	—	20	680
Tukkumyyntihalli	26	34	25	30	75	56	54	68	54	28	28	15	493
Jäähdyttämöt	25	24	25	27	26	25	28	35	27	24	31	9	306
Sikateur. ja laboratorio	343	302	321	414	300	355	400	487	470	314	331	236	4,273
Suolipesimö	1,409	1,135	1,142	1,355	1,740	2,175	2,493	2,856	2,728	2,711	1,945	1,297	22,986
Mahojen tyhjennys os. .	4,650	2,878	3,481	4,960	4,430	5,227	5,889	8,113	7,604	5,798	5,575	2,962	61,567
Suurkarjan teurastamo.	397	366	425	384	398	476	590	742	660	410	402	329	5,579
Lihantarkastamo	5	7	6	16	14	12	11	28	14	5	5	5	128
Saniteetti teurastamo...	4	3	1	1	5	2	2	7	—	1	—	2	28
Suurkarjan talli	38	28	33	34	41	58	53	46	69	62	33	41	536
Pienen karjan talli	38	33	30	33	49	75	56	70	78	36	44	30	572
Lantala	45	95	101	149	199	397	578	428	290	262	236	46	2,826
Vuotavarasto	13	9	13	22	13	37	15	406	17	17	9	8	579
Vaunupesimö I	195	173	180	162	208	227	222	302	329	404	340	172	2,914
Vaunupesimö II	77	59	53	60	56	54	40	30	80	53	45	14	621
Kanateurastamo	88	58	90	58	12	15	20	61	91	53	21	56	623
Kesänavetta	—	—	—	—	—	10	2	12	25	5	—	—	54
Pihojen puhdistus	—	1	—	4	4	12	5	8	7	109	11	2	163
Kokonaiskulutus, m ³	9,397	6,846	8,069	9,967	11,668	13,365	14,732	15,872	15,837	12,543	11,659	7,035	136,990

Rautatievaununpesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfiointi. Eri kuukausina puhdistettiin rautatievaunuja seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Lihavaunuja	237	226	265	227	218	184	159	151	198	195	250	114	2,424
Karjavaunuja ...	408	331	368	343	451	455	413	628	794	539	444	341	5,515
Yhteensä	645	557	633	570	669	639	572	779	992	734	694	455	7,939

Keskimääräinen vedenkulutus vaunua kohden oli 0.45 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitoksen muuntoasemalta pienjännitteisenä, suuria moottoreja varten 500 voltin ja pienempiä moottoreja varten 220/127 voltin jännitteellä. Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa kuukausittain näkyvä alla olevista numeroista:

	220/127 V:n val- laistuvirta, kWh	220 V:n voimavirta, kWh	500 V:n voimavirta, kWh	Koko kulutus, kWh
Tammikuu	8,781	8,706	28,050	45,537
Helmikuu	6,835	8,945	30,780	46,560
Maaliskuu	5,641	11,678	38,300	55,619
Huhtikuu	3,525	13,347	44,200	61,072
Toukokuu	2,691	16,305	63,100	82,096
Kesäkuu	2,249	22,654	88,000	112,903
Heinäkuu	2,377	26,396	93,100	121,873
Elokuu	3,225	27,354	118,700	149,279
Syyskuu	5,317	22,202	92,700	120,219
Lokakuu	6,936	10,308	41,300	58,544
Marraskuu	9,214	9,527	37,100	55,841
Joulukuu	7,116	6,726	24,100	37,942
Koko vuosi	63,907	184,148	699,430	947,485

Teurastamon tulot ja menot. Talousarvion mukaan oli kertomusvuonna tuloja arvioitu kertyvän yhteensä 4,500,000 mk. Todellisuudessa tulot nousivat yhteensä 5,980,129:95 mk:aan ja olivat siis 1,480,129:95 mk eli 32.9 % arvioitua määrää suuremmat.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajausta (-), mk
Teurastusosastot	1,200,000:—	1,682,040:—	+ 482,040:—
Lihantarkastusosasto	700,000:—	750,076:—	+ 50,076:—
Tukkumyymälä	1,025,000:—	1,478,622:15	+ 453,622:15
Kuljetusratojen y.m. käyttämisestä	275,000:—	276,716:40	+ 1,716:40
Jäähdyttämöt	650,000:—	858,031:55	+ 208,031:55

¹⁾ Näistä maksuista saadaan v. 1940 käyttää enintään 465,000 mk määräalennus-ten maksamiseen.

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (-), mk
Suolipesimö	125,000:—	268,527:—	+ 143,527:—
Navetta.....	27,000:—	57,726:—	+ 30,726:—
Lihojen, vuotien y.m. punnitus	20,000:—	34,374:—	+ 14,374:—
Konttorien, ravintolan y.m. vuokrat...	70,000:—	110,691:45	+ 40,691:45
Rehut	25,000:—	32,060:30	+ 7,060:30
Vaunujenpuhdistus, hylkyliha, lanta y.m.	185,000:—	226,358:05	+ 41,358:05
Vuotavaraston vuokrat ja ostoluvat .	114,000:—	113,865:75	— 134:25
Elävän karjan myyntimaksut	15,000:—	16,507:—	+ 1,507:—
Kanateurastamo	15,000:—	9,831:75	— 5,168:25
Erikseen mainitsemattomat tulot	10,656:—	17,634:55	+ 6,978:55
Luontoisedut	43,344:—	47,068:—	+ 3,724:—
Yhteensä	4,500,000:—	5,980,129:95	+1,480,129:95

Alla olevat luvut osoittavat miten kokonaistulot jakautuivat eri kuu-
kausiin:

	Mk		Mk
Tammikuu	468,042:25	Heinäkuu	503,960:70
Helmikuu	395,769:55	Elokuu	533,969:35
Maaliskuu	459,115:60	Syyskuu	664,834:35
Huhtikuu	510,723:55	Lokakuu.....	640,461:90
Toukokuu	438,508:45	Marraskuu	518,618:40
Kesäkuu	431,186:80	Joulukuu	414,939:05
Yhteensä		Yhteensä	5,980,129:95

Kaupungin v:n 1939 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten mää-
rärahoja yhteensä 4,683,423 mk, johon kertomusvuoden kuluessa myön-
nettiin lisämäärärahoja yhteensä 53,254 mk. Kaikkiaan oli siis käytettä-
vissä 4,736,677 mk, mistä käytettiin 4,628,131:75 mk. Käytettyyn mää-
rään sisältyy myös teurastamon tilitysvuokra 1,152,900 mk. Säästöä
karttui 108,545:25 mk. Eri memoeriin määrärahat ja kustannukset jakau-
tuivat seuraavasti:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mu- kaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	29,000:—	28,000:—	+ 1,000:—
Sääntöpalkkaiset virat	1,404,321:—	1,572,768:75	—168,447:75
Tilapäistä työvoimaa	337,000:—	141,299:40	+195,700:60
Kesälomasijaiset	60,591:—	60,477:05	+ 113:95
Vuokra	1,152,900:—	1,152,900:—	—
Lämpö	318,800:—	311,568:70	+ 7,231:30
Valaistus	70,000:—	69,627:85	+ 372:15
Siiivoaminen.....	6,000:—	7,166:20	— 1,166:20
Vedenkulutus	223,520:—	268,749:40	— 45,229:40
Puhtaanapito	65,500:—	110,260:75	— 44,760:75
Painatus ja sidonta	50,000:—	64,932:50	— 14,932:50
Tarverahat	130,000:—	48,656:80	+ 81,343:20
Vaatteiden pesu	10,000:—	9,996:80	+ 3:20
Koneiden ja työkalujen hankinta	113,875:—	110,958:20	+ 2,916:80
Yleisten laitteiden kunnossapito	203,000:—	129,594:85	+ 73,405:15
Tapaturmavakuutusmaksut	30,000:—	6,690:50	+ 23,309:50
Käyttövoima	377,050:—	321,167:15	+ 55,882:85
Rehut ja kuivikkeet	27,400:—	33,169:55	— 5,769:55
Tarveaineet	127,720:—	180,147:30	— 52,427:30
Yhteensä	4,736,677:—	4,628,131:75	+108,545:25

¹⁾ Tähän sisältyy kertomusvuoden kuluessa myönnettyjä lisämäärärahoja
53,254 mk. Sitä paitsi siirrettiin Tilapäistä työvoimaa nimiseltä tililtä 170,400 mk.

I. Septikemian varalta laboratoriossa tutkitut ruhot

Tutkimuksen syy	Raa- vaita		Isoja vasik.		Pikku- vasik.		Lam- paita		Sikoja		Por- saita		Hevosta		Tutkittuja ruhoja kalkkiaan
	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	Septi- kemisiä	Ei septi- kemisiä	
Abscessus	—	2	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	5
Arthritis	—	2	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Ascites	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Colica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Contusio	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Enteritis	—	5	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	13
Erysipelas suis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	—	—	—	—	13
Fractura	—	1	—	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	7
Gastritis traumatica	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Gastritis pericarditis traumatica	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Haemorrhagia	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Hepatitis	2	25	2	2	2	3	—	1	—	7	—	—	—	—	44
Icterus	—	8	—	3	3	—	—	—	1	2	—	—	—	—	17
Lienitis	—	—	—	1	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Lymphomatosis	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4
Mastitis	7	30	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	38
Metritis	—	15	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	17
Nephritis	—	9	—	3	—	1	—	—	1	5	—	—	—	—	19
Omphalophlebitis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Obstipatio	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Paresis puerperalis	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Peritonitis	—	7	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8
Pneumonia	—	7	—	3	1	5	—	—	1	1	1	—	1	—	20
Pyæmia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Tumores	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
Vaccin variol	—	—	—	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73
—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	7	1	2	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	1	—	2	2	6	—	—	—	4	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	18	1	12	37	32	—	1	—	3	—	—	—	1	105
—	—	1	—	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4
Yhteensä	10	173	4	108	53	61	—	3	3	62	1	1	1	4	484

II. Hylkäämiset, ryhmitettyinä nii-

Hylkäämisen syy		Teurastus-											
		Sonneja ja härkiä		Lehmiä		Hiehoja ja isoja vasik.		Pikkukuvasikoita					
		Koko ruhoja elintneen	Elimiä y.m. Ruuhosia elintneen tai ilman	Koko ruhoja elintneen	Elimiä y.m. Ruuhosia elintneen tai ilman	Koko ruhoja elintneen	Elimiä y.m. Ruuhosia elintneen tai ilman	Koko ruhoja elintneen	Elimiä y.m. Ruuhosia elintneen tai ilman	Koko ruhoja elintneen	Elimiä y.m. Ruuhosia elintneen tai ilman		
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	5 16	—	10 206	—	1 20	—	—	—	—	—
2	Acetonaemia	Acetoniverisyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	8	—	25	—	3	—	—	—	—	—
4	Angiectasia hepatitis	Pilkkumaksa	—	6	—	158	—	2	—	—	—	—	—
5	Anthracosis	Nokikeuhko	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
6	Apthae epizooticae	Suu- ja sorkkatauti	—	—	—	692	—	210	—	—	—	—	—
7	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	—	—	—	22	—	—	—	2	—	—	—
	Bronchopneumonia inf. catarrhalis chron. suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Cachexia	Nääntyminen	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
10	Colica	Ähky	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	—	1	—	2 65	19	1 10	2	—	1	—	—
12	Cystae	Rakkokasvaimet	—	1	—	1 50	—	—	2	—	—	—	—
13	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	40	—	—	76	—	131	—	—	—	—
14	Cysticercus tenuicollis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Distomatosis	Maksamadot	—	499	—	1 5,087	—	—	513	—	—	—	—
16	Emphysema	Ilmapöhö	—	1	—	—	35	—	1	—	—	—	—
17	Enteritis	Suolitulehdus	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
18	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen mahaja sydänpussintulehdus.....	—	1	3	—	17	—	—	—	—	—	—
20	Hepatitis	Maksatulehdus	—	4	2 1	51	—	—	7	—	—	—	—
21	Icterus	Keltatauti	—	—	—	1 2	3	—	6 3	—	—	—	—
22	—	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
23	Lienitis	Pernatulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	—	Likaantuminen	—	—	—	—	4	—	2	—	—	—	—
25	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	3 3	569	—	1	—	—	—	—
26	Melanosis	Tummumistauti	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
27	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—
28	Necrosis	Kuolio	—	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—
29	Nephritis	Munuaistulehdus	—	3	—	—	47	—	9	—	—	—	—
30	Paresis puerperalis	Poikimahalvaus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Pericarditis	Sydänpussintulehdus	—	1	1 2	13	—	—	2	—	—	—	—
32	Peritonitis	Vatsakalvontulehdus	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
33	—	Pilaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Pneumonia	Keuhkokuume	—	3	2	—	42	—	3	—	—	1	—
35	Pyæmia	Märkämyrkytys	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
36	Rachitis	Riisitauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	Rehu-, kaltausvesi-, veriaspiratio	—	406	—	—	1,453	—	1,203	—	—	6	—
37	Septicaemia	Verenmyrkytys	—	—	—	3	—	—	—	—	5	—	—
38	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
40	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	3	—	—	7	—	1	—	—
41	—	Vieras haju, väri, maku	—	—	—	1	—	2 1	1	—	—	—	1
42	Aliae invasiones	Muut loistaudit	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—
43	Alii morbi	Muut taudit	—	1 6	11 5	54	3 1	16	11 1 1	—	—	—	—
44		Yhteensä	—	7 996	37 112 8,621	5 12 2,141	23 2 9	—	—	—	—	—	—

Huom.: Taulukkosarekkeeseen Elimiä y.m. merkityt luvut eivät osoita elinten lukua, vaan

Jatkoa

Hylkäämisen syy		Lihantarkastamo												
		Lampaita		Sikoja		Porsaita		Hevosta						
		Rubonosta elimi- neen tai lihan Koko ruhoja elimeen	Elimeä y.m.	Koko ruhoja elimeen	Rubonosta elimi- neen tai lihan Koko ruhoja elimeen	Elimeä y.m.	Koko ruhoja elimeen	Rubonosta elimi- neen tai lihan Koko ruhoja elimeen	Elimeä y.m.					
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	
2	Acetonaemia	Acetoniverisyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Actinomyco-sis	Sädesienitauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Anthraco-sis	Nokikeuhko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Apthae epizooticae	Suu- ja sorkkatauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai polvitulehdus	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	
8	Bronchopneumonia inf. catarrhalis chron. suum	Porsasyssä	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	
9	Cachexia	Nääntyminen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Colica	Ähky	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	
11	Contusiones, fracturae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	—	1	—	57	11	—	—	—	1	2	—	
12	Cystae	Rakkokasvaimet	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	Cysticercus tenuicollis	Matorakkulat	—	16	—	—	2	—	—	—	—	—	—	
15	Distomatosis	Maksamadot	—	321	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Emphysema	Ilmapöhö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	Enteritis	Suolitulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
18	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	
19	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
20	Hepatitis	Maksatulehdus	—	—	6	2	7	—	—	2	—	—	1	
21	Icterus	Keltatauti	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	
22	—	Kehittymättömyys	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	Lienitis	Pernatulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
24	—	Likaantumisen	—	1	6	—	2	7	—	—	2	—	2	
25	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
26	Melanosis	Tummumistauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
28	Necrosis	Kuolio	—	—	6	—	—	3	—	—	—	—	—	
29	Nephritis	Munuaistulehdus	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	
30	Paresis puerperalis	Poikimahalvaus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
31	Pericarditis	Sydänpussintulehdus	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	
32	Peritonitis	Vatsakalvontulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
33	—	Pilaantuminen	1	2	67	5	103	32	—	—	6	1	—	
34	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	22	—	—	13	4	—	1	—	—	
35	Pyaemia	Märkämyrkytys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
36	Rachitis	Riisitauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
37	—	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	—	—	23	—	—	609	—	—	—	—	1	
38	Septicaemia	Verenmyrkytys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	
39	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
40	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
41	—	Vieras haju, väri, maku	3	—	1	7	29	9	1	—	2	5	2	
42	Aliae invasiones	Muut loistaudit	—	—	67	—	—	15	—	—	—	—	3	
43	Alii morbi	Muut taudit	8	—	5	1	7	3	—	—	—	8	—	
44	Yhteensä ¹⁾		16	5	542	21	205	743	5	—	7	27	3	10

¹⁾ Sitä paitsi hylättiin 389 kg paloiteltua lihaa. Huom.: Ks. edell. siv. huomautusta.

III. Lihan tukkuhinnat Helsingissä vuonna 1939

Kuukausi ja päivä	Naudat			Juottovasikat			Pikkovasikat			Lampaat			Siat												
	Korkein	Keski-	Alin	Korkein	Keski-	Alin	Korkein	Keski-	Alin	Korkein	Keski-	Alin	Korkein	Keski-	Alin										
																Hinta kilogrammalta, markkaa ja penniä									
4/1	10	7	5	25	16	13	11		6	50		10	8	6	12	50	11	50	8	50					
11/1	11	8	50	6	50	16	14	12		7			13	12	10	13		12	50	9	50				
18/1	10	7	50	5	50	16	14	12		7		6	50	13	12	10	12	75	12	9					
25/1	9	50	7	5	50	16	14	12		7		12	50	11	50	10	12	25	11	50	8	50			
1/2	9	50	7	5	50	16	14	12		7		6	50	12	50	11	10	12	11	9					
8/2	10	7	50	6	16	14	12	7				6	50	13	12	10	12	11	50	9					
15/2	10	7	50	6	16	14	12					6	50	13	12	10	13		12	50	9	50			
22/2	10	25	8	6	50	16	14	12				6	50	13	50	12	50	11	12	50	12	11	50		
1/3	10	50	8	6	50	16	14	12				6	50	13	12	9	12	11	50	9					
8/3	10	50	8	6	50	16	14	12				6	50	13	12	9	11	50	11	9					
15/3	10	25	8	7	15	13	11					6	50	13	12	10	12	11	50	9	50				
22/3	10	25	8	7	16	14	12					6	50	13	12	10	12	11	50	9	50				
29/3	10	50	8	7	16	14	12					6	50	13	50	13	10	12	50	12	9	50			
5/4	10	50	8	50	7	16	14	12				6		14	13	10	12	50	12	10					
12/4	10	50	8	6	50	16	14	12				6		13	50	13	10	12	50	12	10				
19/4	9	75	7	50	6	15	13	11		6		5		13	12	8	12	11	50	9	50				
26/4	10	7	50	6	16	14	12			6		5		12	50	11	50	8	12	11	9				
3/5	10	50	8	25	7	16	14	12		6		5		13	12	8	12	11	50	9					
10/5	10	50	8	50	7	16	14	12		6		5	50	13	11	8	12	25	11	50	9	50			
17/5	10	25	8	50	7	16	14	12				6		13	12	8	12	75	12	25	9	50			
24/5	10	8	50	7	16	14	11			6			12	50	11	7	12	75	12	50	9	50			
31/5	9	75	8	7	15	13	10			6			12	50	11	8	13	12	50	10					
7/6	9	75	8	6	50	15	50	13	11			6		12	50	11	8	13	25	12	75	10			
14/6	9	25	7	50	6	14	12	10				6		12	10	8	13	25	12	75	10				
21/6	9	7	4	50	14	12	10			6			12	10	7	13	25	12	50	9					
28/6	10	7	50	5	16	13	11			6			12	10	8	13	50	13	9	50					
5/7	9	75	7	50	5	15	13	11		6	50		6	12	10	8	13	50	13	10					
12/7	9	7	4	50	14	50	12	10		6	50		6	10	8	6	13	50	13	9					
19/7	9	25	7	5	15	13	10			6	50		6	12	11	8	12	11	8						
26/7	9	50	7	50	5	50	14	12	10		6	50		6	13	50	13	10	14	13	50	10	50		
2/8	9	50	7	50	5	50	15	12	10		6	50		6	11	50	10	7	14	13	50	10	50		
9/8	9	7	50	5	50	16	13	10		6	50		6	11	50	10	7	14	13	50	10				
16/8	8	50	7	5	50	15	13	10		6	50		6	12	10	7	14	13	10						
23/8	8	75	7	5	50	15	50	13	10		6	50		6	12	50	10	7	13	50	13	10	50		
30/8	9	7	50	6	16	14	11			6			12	10	8	13	25	12	10						
6/9	9	75	8	6	16	14	12			6			12	50	10	8	14	13	50	10					
13/9	9	7	5	50	16	14	11			6			11	50	10	7	13	50	13	10					
20/9	8	50	6	50	4	50	14	12	10		6		5	50	11	10	7	14	13	50	10	50			
27/9	8	50	6	4	15	13	10			6			5	50	11	50	10	8	14	50	13	75	11		
4/10	8	5	50	3	50	14	12	10		6			5	50	9	50	8	50	6	13	50	13	25	10	50
11/10	9	6	50	4	15	13	11			6			5	50	10	8	6	14	50	14	11				
25/10	8	5	50	3	15	13	10			6			5	50	10	8	50	6	12	11	50	9	50		
1/11	8	5	50	3	50	15	13	10					5	50		11	10	7	12	50	12	9	50		
8/11	8	5	50	3	50	15	13	11					5	50		11	10	7	13	50	13	10	50		
15/11	8	25	5	50	3	50	15	13	10		5	50		5	10	50	9	7	13	75	13	25	10	50	
22/11	8	5	50	3	50	15	13	11		5	50		5	10	8	50	6	50	13	75	13	25	10	50	
29/11	8	5	50	3	50	15	13	10		5	50		5	10	50	9	6	14	13	50	11				

Muist.: Epänormaalin tilanteen takia ei virallista hinnoittelua toimitettu lokakuun 18 p:nä eikä joulukuussa.

IV. Lihantuonti Helsinkiin rautateitse muille asemille kuin teurastamon raiteeseen sekä meritse Virosta vuosina 1935—39

Vuosi ja kuukausi	Helsingin pikatava- ra-asema	Töölön tavara- asema	Vallilan asema	Kalkki	Virosta tuotua lihaa	Kalken kalkkia
	kg					
1939						
Tammikuu.....	9,416	3,478	29,635	42,529	36,611	79,140
Helmikuu.....	12,080	383	19,547	32,010	55,649	87,659
Maaliskuu.....	7,317	2,042	41,911	51,270	36,508	87,778
Huhtikuu.....	2,831	355	35,449	38,635	66,545	105,180
Toukokuu.....	4,606	—	10,882	15,488	62,336	77,824
Kesäkuu.....	4,115	8	2,615	6,738	50,000	56,738
Heinäkuu.....	3,942	—	1,911	5,853	14,444	20,297
Elokuu.....	3,043	—	1,971	5,014	—	5,014
Syyskuu.....	5,096	297	14,138	19,531	—	19,531
Lokakuu.....	6,082	739	18,179	25,000	—	25,000
Marraskuu.....	9,320	732	10,276	20,328	—	20,328
Joulukuu.....	7,938	—	12,024	19,962	—	19,962
Koko vuosi	75,786	8,034	198,538	282,358	322,093	604,451
1938.....	76,973	7,316	181,768	266,057	323,609	589,666
1937.....	66,760	8,640	203,463	278,863	479,176	758,039
1936.....	78,329	27,692	67,429	173,450	420,376	593,826
1935.....	100,905	25,864	45,941	¹⁾ 179,131	474,201	653,332

¹⁾ Tähän sisältyy Sörnäisten aseman tuonti, 6,421 kg.

Muist. taul. V. Tilastoon sisältyy ainoastaan helsinkiläisissä teurastamoissa teurastettujen ja tarkastettujen eläinten liha, teurastamon raiteeseen ja muille kaupungin rautatieasemille saapunut, muualla teurastettujen eläinten liha sekä ulkomailta tuotu liha. Vienti käsittää rautateitse ja meritse vietyt määrät. Painot ovat osaksi keskipainojen mukaan laskettuja osaksi punnituksen osoittamia.